

UNGDOMSUDDANNELSER 8. august 2024

ANALYSE

Udarbejdet af
Troels Lund Jensen
Chefanalytiker

Lave karakterer spænder ofte ben for ungdomsuddannelsen

Hver ottende elev på de treårige gymnasier har under 6,0 i de lovbundne prøver fra grundskolen. Disse unge har markant højere frafald, lavere overgang til videregående uddannelse og lavere trivsel i løbet af gymnasietiden end unge på gymnasierne med højere karakterer. Blandt elever med lave karakterer er frafaldet lidt lavere på gymnasiet end på erhvervsuddannelser, men flere læser ikke en videregående uddannelse efter gymnasiet.

Kontakt

Chefanalytiker

Troels Lund Jensen

📞 28 60 86 42

✉️ tlj@ae.dk

Hovedkonklusioner

- Hver ottende gymnasieelev vil blive berørt af et adgangskrav på 6,0. Det svarer til ca. 5.000 elever i skoleåret 2018/2019.
- Gymnasieelever med lave karakterer falder i høj grad fra gymnasiet. Blandt unge med lave karakterer, der startede på gymnasiet i 2018, faldt 33 pct. fra. Blandt elever med højere karakterer faldt ca. 9 pct. fra den gymnasiale uddannelse. Blandt elever på erhvervsuddannelserne er frafaldet på ca. 40 pct.
- Gymnasiernes formål er at forberede eleverne til videregående uddannelse. Blandt elever med lave karakterer, der påbegyndte en gymnasial uddannelse i skoleåret 2015/2016, har 52 pct. ikke fuldført gymnasiet og efterfølgende gået i gang med en videregående uddannelse inden for en periode på otte år.
- Andelen af elever med lav trivsel stiger i løbet af gymnasietiden – særligt blandt elever med lave karakterer. På erhvervsuddannelserne er andelen med lav trivsel meget lav uanset karakterer.

Analysen er lavet i samarbejde med FH.

Om analysen

AE har i samarbejde med FH undersøgt, hvordan unge med relativt lave karakterer fra grundskolen klarer sig på ungdomsuddannelserne. Området har fået fornyet fokus, fordi SVM-regeringen ifølge regeringsgrundlaget vil "*se på mulighederne for at skærpe adgangen til de gymnasiale uddannelser*".¹

Der er i dag forskellige adgangskrav til den toårige hf og de treårige gymnasiale uddannelser. De nuværende adgangskrav til gymnasierne er beskrevet nærmere i Boks 1.

Vi fordeler i analysen elever efter deres afgangskarakterer med særligt fokus på elever, der har under 6,0 i karaktergennemsnit fra folkeskolens lovbundne afgangsprøver. Uddannelsesparathedsvurderinger er afskaffet med virkning fra skoleåret 2024/2025. Derfor er det kun karaktererne i de lovbundne prøver, vi har med i analysen.

Tilgangen direkte efter 9. klasse eller 10. klasse til hf er noget mindre end til de treårige gymnasier. Der starter ca. 4.000 unge på hf, mens der starter ca. 41.000 unge på et af de treårige gymnasier. De

overordnede tal for optag og frafald fra hf er inkluderet i analysen, men vi har ikke særskilt fokus på denne gruppe elever.

I analysen undersøger vi, hvor mange der falder fra ungdomsuddannelserne, og vi undersøger, hvor mange der læser en videregående uddannelse efter den gymnasiale uddannelse. Vi undersøger også, hvor mange der har lav trivsel på ungdomsuddannelserne og sammenhængen med lave grundskolekarakterer.

Analysen er primært foretaget med udgangspunkt i unge, der gik i gang med en ungdomsuddannelse i skoleåret 2018/2019, og som havde afsluttet enten 9. klasse eller 10. klasse i skoleåret 2017/2018.

Til analysen af overgangen til videregående uddannelse er det i stedet unge, der gik i gang med en ungdomsuddannelse i skoleåret 2015/2016, og som havde afsluttet grundskolen i 2014/2015. Det er muligt at følge uddannelsesaktivitet frem til september 2023. Det betyder, at de studerende kan følges i hhv. fem år og otte år fra påbegyndt ungdomsuddannelse.

Boks 1: Adgangskrav til de gymnasiale uddannelser

For at blive optaget på stx, htx eller hhx efter 9. klasse (10. klasse) skal du opfylde følgende:

- være vurderet uddannelsesparat med mindst 5,0 i gennemsnit af de afsluttende standpunktskarakterer i 9. klasse (10.klasse)
- bestå folkeskolens afgangseksamen
- få mindst 5,0 i gennemsnit i de lovbundne prøver ved folkeskolens afgangseksamen*
- have modtaget prøveforberedende undervisning i 2. fremmedsprog i 5.-9. klasse eller undervisning, der står mål hermed
- (10. klasse: følge undervisningen i dansk, engelsk og matematik i 10. klasse og herefter aflægge enten _____ eller _____)

*Hvis du ikke får mindst 5,0 i gennemsnit i de lovbundne prøver, har du stadig krav på at blive optaget, hvis du:

- får et gennemsnit på mindst 3,0 i de lovbundne prøver
eller
- får et gennemsnit på mellem 2,0-3,0 i de lovbundne prøver og gennemfører en vejledningssamtale med rektor på det ønskede gymnasium

For at blive optaget på hf efter 9. klasse skal du opfylde følgende:

- være vurderet uddannelsesparat med mindst 4,0 i gennemsnit af de afsluttende standpunktskarakterer i 9. klasse
- bestå folkeskolens afgangseksamen
- få mindst 4,0 i gennemsnit i de lovbundne prøver ved folkeskolens afgangseksamen
- have modtaget prøveforberedende undervisning i 2. fremmedsprog i 5.-9. klasse eller undervisning, der står mål hermed

For at blive optaget på hf efter 10. klasse skal du opfylde følgende, hvis du ikke allerede

opfylder betingelserne for retskrav på optagelse efter 9. klasse:

- være vurderet uddannelsesparat med mindst 4,0 i gennemsnit af de afsluttende standpunktskarakterer i 10. klasse
- følge undervisningen i dansk, engelsk og matematik i 10. klasse og herefter aflægge 10.-klasseprøverne i alle tre fag
- få mindst 2,0 i gennemsnit af karaktererne i både dansk (skriftlig og mundtlig) og matematik (skriftlig og mundtlig) ved 10.-klasseprøverne
- have aflagt fællesprøven i fysik/kemi, biologi og geografi i 9. klasse eller aflægge 10.-klasseprøven i fysik/kemi
- have modtaget prøveforberedende undervisning i 2. fremmedsprog i 5.-9. klasse eller undervisning, der står mål hermed.
- have aflagt prøve i 2. fremmedsprog i 9. klasse, hvis faget blev udtrukket til folkeskolens afgangseksamen.*

*Hvis 2. fremmedsprog blev udtrukket i 9. klasse, men du ikke aflagde prøven, har du mulighed for at blive optaget på hf, hvis du aflægger folkeskolens 10.-klasseprøve (både mundtligt og skriftligt) i 2. fremmedsprog.

De lovbundne prøver i folkeskolens afgangseksamen er skriftlig og mundtlig dansk, skriftlig matematik, mundtlig engelsk og fællesprøve i fysik/kemi, biologi og geografi.

Får man en højere karakter i et af de lovbundne prøfefag i 10. classes afgangsprøve (eller 9. classes afgangsprøve i 10. klasse), så medtælles den højere karakter.

Fra skoleåret 2024/2025 er uddannelsesparathedsvurderingerne afskaffet.

Kilde: www.ug.dk

Hver ottende gymnasieelev har under 6,0 i snit fra grundskolen

Ud af ca. 41.000 unge, der påbegyndte en treårig gymnasial uddannelse i 2018/2019, havde ca. 5.000 et samlet karaktergennemsnit i lovbundne prøvefag fra grundskolen på under 6,0. Det svarer til ca. 12 pct. af tilgangen til de treårige gymnasiale uddannelser.² Det er lidt færre end tidligere, hvor ca. 5.900 unge er påbegyndt en treårig gymnasial uddannelse med lave grundskolekarakterer, svarende til 14 pct. af tilgangen.

I skoleåret 2018/2019 påbegyndte ca. 12.000 unge en erhvervsuddannelse umiddelbart efter grundskolen. Heraf havde 7.600 unge et karaktergennemsnit på under 6,0. Det svarer til 63 pct. af tilgangen til erhvervsuddannelserne direkte efter grundskolen. Det fremgår af Tabel 1, der viser, hvor mange unge der har mindre end 6,0 i karaktergennemsnit fra lovbundne prøver ved folkeskolens afgangseksamen.

TABEL 1

Hver ottende gymnasieelev har under 6,0 i snit

Tabellen viser, hvor mange elever i de to analysepopulationer, der har under 6,0 i karaktergennemsnit i lovbundne prøver ved folkeskolens afgangseksamen. Eleverne er fordelt efter tilgang til ungdomsuddannelse.

	Skoleår 2018/2019		Skoleår 2015/2016	
	Antal	Andel	Antal	Andel
3-årig gymnasial uddannelse	4.980	12,0%	5.930	14,0%
Erhvervsuddannelser	7.570	62,7%	8.100	68,1%
2-årig hf	1.320	34,5%	1.170	40,9%

Anm.: Populationerne er afgrænset til elever, der begynder direkte efter 9. klasse eller 10. klasse. Skoleåret refererer til skoleår for tilgang til ungdomsuddannelse.

Tabel: • Kilde: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd på baggrund af Danmarks Statistiks registre

Blandt elever, der påbegyndte en treårig gymnasial uddannelse, havde fem pct. et karaktergennemsnit på under 5,0 eller havde ikke været oppe i alle prøvefag, og syv pct. havde et karaktergennemsnit på mellem 5,0 og 6,0. Blandt elever på erhvervsuddannelserne havde 45 pct. et karaktergennemsnit på under 5,0 eller manglede et eller flere prøvefag, og 17 pct. havde et karaktergennemsnit på mellem 5,0 og 6,0.

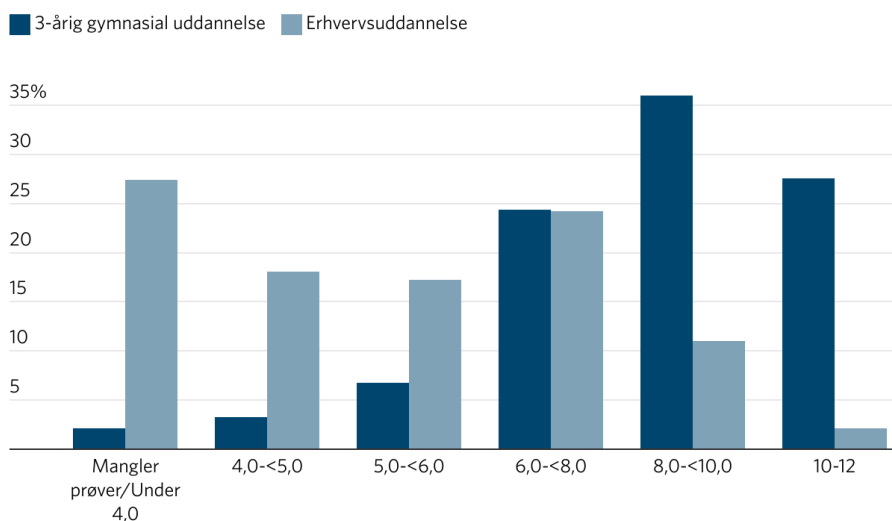
Unge med høje grundskolekarakterer udgør flertallet af de studerende på gymnasiet. Unge med et karaktergennemsnit på mellem otte og ti udgør lidt mere end hver tredje gymnasieelev og ca. ti pct. af eleverne på erhvervsuddannelserne. Elever med karaktergennemsnit på mellem ti og tolv udgør lidt mere end hver fjerde elev i gymnasiet men kun ca. to pct. af eleverne på erhvervsuddannelserne.

Det fremgår af Figur 1, der viser en mere detaljeret karakterfordeling for unge, der gik i gang med en ungdomsuddannelse umiddelbart efter grundskolen i skoleåret 2018/2019.

FIGUR 1

Flest elever med lave karakterer på erhvervsuddannelserne

Figuren viser karakterfordelingen i lovbundne prøver ved afgangsprøverne i 9. klasse og 10. klasse blandt unge, der starter på hhv. treårige gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelser i skoleåret 2018/2019.

Anm.: Afgrænset til unge, der gik i gang med ungdomsuddannelsen i skoleåret 2018/2019 direkte efter 9. klasse eller 10. klasse.
Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) • Kilde: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Højt frafald blandt unge med lave grundskolekarakterer – uanset ungdomsuddannelse

Blandt unge med lave grundskolekarakterer er der både et højt frafald fra gymnasiet og erhvervsuddannelserne.

I Figur 2 har vi fordelt frafaldet på grundskolekarakterer. For unge på gymnasierne er der en klar sammenhæng mellem karakterer og frafald – jo lavere karakterer jo større er frafaldet. Blandt de relativt få gymnasieelever, der mangler lovbundne prøver eller har under 4,0 i karaktergennemsnit, er frafaldet på lidt over 50 pct. Det falder til ca. 33 pct. blandt gymnasieelever med mellem 4,0 og 5,0 i

karaktergennemsnit og 25 pct. blandt elever med mellem 5,0 og 6,0 i karaktergennemsnit. Blandt elever med højere karakterer er frafaldet endnu lavere. Det fremgår af Figur 1, som viser frafaldet på de treårige gymnasier og erhvervsuddannelser fordelt efter grundskolekarakterer.

På erhvervsuddannelserne er sammenhængen mellem karakterer og frafald mindre tydelig. Frafaldet er højest blandt elever med lave karakterer, men falder kun i mindre grad blandt elever med højere karakterer. Frafaldet er mellem 30 og 45 pct. på tværs af karakterfordelingen.

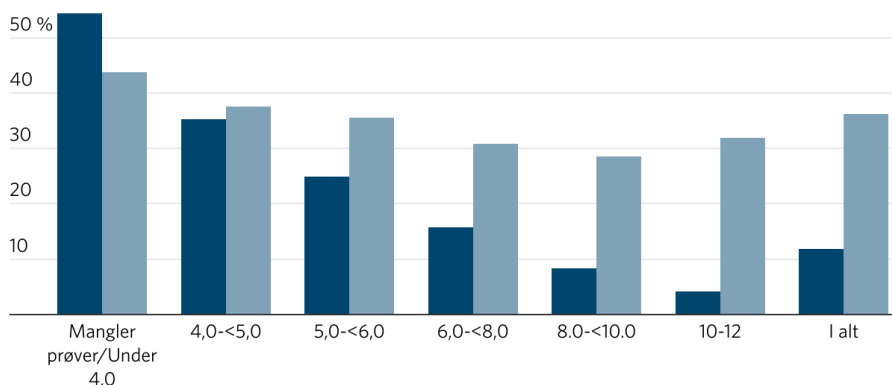
På erhvervsuddannelserne er ca. 35 pct. faldet fra inden for de første fem år. Der er fortsat ca. 13 pct. der er i gang med en erhvervsuddannelse efter fem år.

FIGUR 2

Højt frafald for elever med lave karakterer uanset ungdomsuddannelse

Figuren viser andelen, der dropper ud af ungdomsuddannelsen fordelt på grundskolekarakterer og ungdomsuddannelse.

■ 3-årig gymnasial uddannelse ■ Erhvervsuddannelse

Anm.: Elever er fulgt over en femårig periode, fra august 2018 til september 2023. Uddannelsesomvalg er ikke medregnet som frafald, hvis det er inden for samme type ungdomsuddannelse, f.eks. fra én erhvervsuddannelse til en anden. 13 pct. er stadig i gang med en erhvervsuddannelse i september 2023.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) • Kilde: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

I analysen har vi særligt fokus på et adgangskrav på 6,0 i gymnasiet. Det vil som nævnt i ovenstående afsnit berøre ca. 12 pct. af eleverne. Samlet set er frafaldet for denne gruppe på 33 pct. på gymnasierne, mens frafaldet er på 40 pct. blandt unge med under 6,0 i karaktergennemsnit, der starter på en erhvervsuddannelse. Det fremgår af Tabel 2.

TABEL 2

Hver tredje med lave karakterer falder fra gymnasiet

Tabellen viser, hvor mange elever, der falder fra ungdomsuddannelsen fordelt efter karaktergennemsnit og ungdomsuddannelse.

	— Under 6,0 —		— Over 6,0 —		— Samlet —	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
3-årig gymnasial uddannelse	1.640	32,9%	3.300	9,1%	4.940	11,9%
Erhvervsuddannelser	3.010	39,8%	1.360	30,2%	4.370	36,2%
2-årig hf	430	32,6%	320	12,7%	760	19,8%

Anm.: Elever er fulgt over en femårig periode, fra august 2018 til september 2023. 13 pct. er stadig i gang med erhvervsuddannelse i september 2023.

Tabel: • Kilde: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd på baggrund af Danmarks Statistiks registre

Omvalg inden for samme uddannelsestype tæller vi ikke med som frafald. Det betyder, at en person, der skifter uddannelsesspor, f.eks. fra murer til elektriker, ikke tælles med som et afbrud, men et skifte fra en gymnasial uddannelse til erhvervsuddannelse eller omvendt tæller som et afbrud. ³

Blandt dem, der falder fra på de treårige gymnasier, er 72 pct. gået i gang med en anden ungdomsuddannelse efterfølgende. Lidt flere skifter til en hf end til en erhvervsuddannelse, men begge valg er udbredte. Omvendt er det kun 28 pct. af dem, der falder fra en erhvervsuddannelse, der er gået i gang med en hf eller en treårig gymnasial uddannelse efterfølgende. Her er hf det mest udbredte valg.

Blandt de unge, der falder fra på gymnasierne, er overgangen til andre uddannelser høj på tværs af karakterintervallerne. På erhvervsuddannelserne er overgangen meget lav blandt de unge uden eller med lave grundskolekarakterer, mens halvdelen af de unge med over 8,0 i karaktergennemsnit er gået i gang med en hf eller en treårig gymnasial uddannelse efter frafald fra erhvervsuddannelsen.

Frafaldet er højest i løbet af det første år på begge ungdomsuddannelser. Det fremgår af Bilag 1, hvor frafald er fordelt efter frafaldstidspunkt.

Flere ufaglærte studenter blandt unge med lave grundskolekarakterer

Gymnasierne skal ifølge gymnasielovens formålsparagraf *"forberede eleverne til videregående uddannelse"*.⁴ Derfor er det relevant at undersøge, hvor mange unge der påbegynder en gymnasial uddannelse, der både afslutter den og også fortsætter på en videregående uddannelse.

Det er for tidligt at måle overgangen til videregående uddannelse for de unge, der gik i gang med en gymnasial uddannelse i skoleåret 2018/2019. Vi ser derfor på unge, der gik i gang med en gymnasial uddannelse i skoleåret 2015/2016. Vi kan følge uddannelsesforløbene i otte år fra de påbegyndte ungdomsuddannelser og frem til september 2023, som svarer til sommeroptaget på de videregående uddannelser, fem år efter den gymnasiale uddannelse typisk ville være afsluttet.

Med denne definition af, hvad en "succesfuld" uddannelsesadfærd er, ignorerer vi overgangen fra gymnasiet til en erhvervsuddannelse eller f.eks. de unge, der starter på gymnasiet, men falder fra og starter på en erhvervsuddannelse eller hf – og herfra læser videre på en videregående uddannelse. Det kan også være relevant at inkludere nogle af de overgange som succeskriterier, men det strider mod gymnasiernes formålsparagraf.

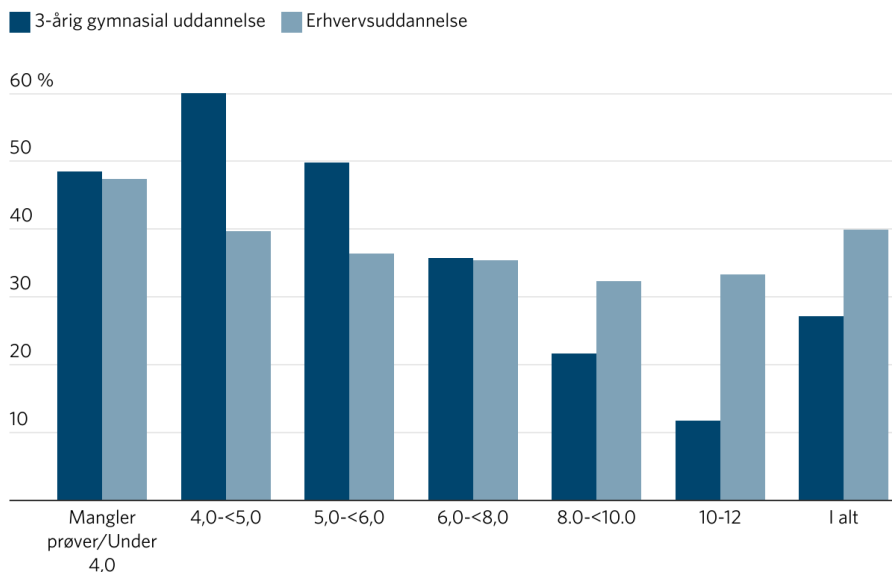
I Figur 4 viser vi, hvor mange elever der ikke har opfyldt gymnasiets formål, fordelt efter karaktergennemsnit fra grundskolen. Figuren viser, at lidt mindre end halvdelen af de unge, der startede i gymnasiet med et gennemsnit på under 6,0, har gennemført en treårig gymnasial uddannelse og påbegyndt en videregående uddannelse inden for otte år.

For unge, der startede i gymnasiet med højere karakterer, er andelen, der har fuldført en gymnasial uddannelse og efterfølgende er gået i gang med en videregående uddannelse noget højere. Hver tredje med karaktergennemsnit fra grundskolen på 6,0-8,0 opfylder ikke formålet, mens det samme gælder hver femte med et karaktergennemsnit på 8,0-10,0 og hver niende med karaktergennemsnit på 10-12 fra grundskolen. Der er dermed en meget stærk karaktergradient i sandsynligheden for at gennemføre en gymnasial uddannelse og gå i gang med en videregående uddannelse efterfølgende.

FIGUR 4

Knap halvdelen, der starter i gymnasiet med lave karakterer, er gået i gang med en videregående uddannelse inden for fem år

Figuren viser andelen, der opfylder formålet med uddannelsen inden for otte år, efter de er startet på ungdomsuddannelsen, fordelt efter karakterer fra grundskolen. For gymnasierne er formålet at fuldføre uddannelsen og påbegynde en videregående uddannelse. For erhvervsuddannelserne er det at afslutte uddannelsen.

Anm.: Elever er fulgt over en otteårig periode, fra august 2015 til september 2023. For gymnasierne er undersøgt, om man har afsluttet gymnasiet og påbegyndt en videregående uddannelse (målt op til fem år efter afsluttet gymnasial uddannelse). For erhvervsuddannelserne er undersøgt, om man har afsluttet den (inden for otte år).

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) • Kilde: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Blandt unge med under 6,0 i karaktergennemsnit, der starter i det treårige gymnasium, har 52 pct. ikke fuldført den gymnasiale uddannelse og efterfølgende påbegyndt en videregående uddannelse. Blandt unge med under 6,0 i karaktergennemsnit, der er startet på en erhvervsuddannelse, har 42 pct. ikke fuldført en erhvervsuddannelse inden for otte år.⁵

TABEL 3

Hver anden med lave karakterer i gymnasiet opfylder ikke gymnasielovens formål

Tabellen viser, hvor mange elever der starter i gymnasiet uden at fuldføre og fortsætte på en videregående uddannelse i løbet af otte år. For erhvervsuddannelserne er undersøgt, hvor mange der har fuldført en erhvervsuddannelse inden for otte år.

	— Under 6,0 —		— Over 6,0 —		— Samlet —	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
3-årig gymnasial uddannelse	3.090	52,1%	8.470	23,2%	11.550	27,2%
Erhvervsuddannelser	3.430	42,3%	1.310	34,5%	4.740	39,9%
2-årig hf	700	59,8%	700	41,2%	1.390	48,6%

Anm.: Elever er fulgt over en otteårig periode, fra august 2015 til september 2023.

Tabel: • Kilde: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd på baggrund af Danmarks Statistiks registre

Trivselsindikatorer peger på bedre trivsel for de svageste elever fra grundskole til erhvervsuddannelserne

Der er lavet trivselsmålinger i både folkeskolen og erhvervsuddannelserne siden 2015 og på gymnasierne siden 2018. Det betyder, at vi kan måle trivslen blandt eleverne, der startede i gymnasiet eller på en erhvervsuddannelse, siden de gik i 6. klasse og i løbet af deres ungdomsuddannelser. Bemærk, at privatskoler og efterskoler ikke laver trivselsmålinger, så resultater for grundskolen er kun for de unge, der har gået i folkeskolen.

Boks 2: Indikatorer for lav elevtrivsel i folkeskolen og på ungdomsuddannelserne

Børne- og Undervisningsministeriet har for hver af de tre uddannelser defineret et sæt spørgsmål, der – hvis man svarer bekymrende på dem – giver et indtryk af en bekymrende trivsel. Man indgår i indikatoren for bekymrende lav elevtrivsel, hvis man giver mindst tre negative svar på 8-10 udvalgte spørgsmål, der relaterer sig til trivsel.

Spørgerammen er ikke identisk på tværs af de tre forskellige trivselsmålinger, så indikatoren for lav trivsel kan ikke sammenlignes én til én på tværs af uddannelser. Derfor skal man passe på med at overfortolke indikatoren. Den kan dog give et indblik i, hvilket trivselsmæssigt udgangspunkt de unge har, umiddelbart før de starter på en ungdomsuddannelse, og hvordan udviklingen i trivsel er i løbet af ungdomsuddannelserne.

Andelen af elever med lav elevtrivsel er i løbet af folkeskolen højest blandt de unge, der har lave karakterer, og som starter på en erhvervsuddannelse. Her falder 11 pct. inden for indikatoren for lav elevtrivsel på folkeskolens trivselsundersøgelse i 9. klasse. Blandt elever, der starter på gymnasiet med lave karakterer eller på en erhvervsuddannelse med relativt høje karakterer, er der nogenlunde sammenfald i andelen, der falder inden for indikatoren for lav elevtrivsel – med otte til ni pct. af folkeskoleeleverne, der har besvaret trivselsundersøgelsen i 9. klasse. Blandt elever med høje karakterer, der starter i gymnasiet, er der færrest med lav elevtrivsel. Her falder seks pct. inden for indekset for lav elevtrivsel i folkeskolen.

I første trivselsmåling på hhv. gymnasiet eller erhvervsuddannelsen har fem til otte pct. lav elevtrivsel på tværs af de fire grupper. Der er dermed mindre variation i indikatoren ved første måling på ungdomsuddannelserne, end der er i løbet af folkeskoletiden.

I trivselsmålingerne i andet og tredje år af ungdomsuddannelsen er der imidlertid stor spredning på indikatoren. Blandt elever med lave karakterer, der starter i gymnasiet, stiger andelen, der har lav trivsel

fra otte pct. i 1.g til 15 pct. i 2.g og 17 pct. i 3.g. Blandt elever i gymnasiet med højere karakterer er der ligeledes en stigning i andelen med lav elevtrivsel, fra syv pct. i 1.g til 13 pct. i 3.g.

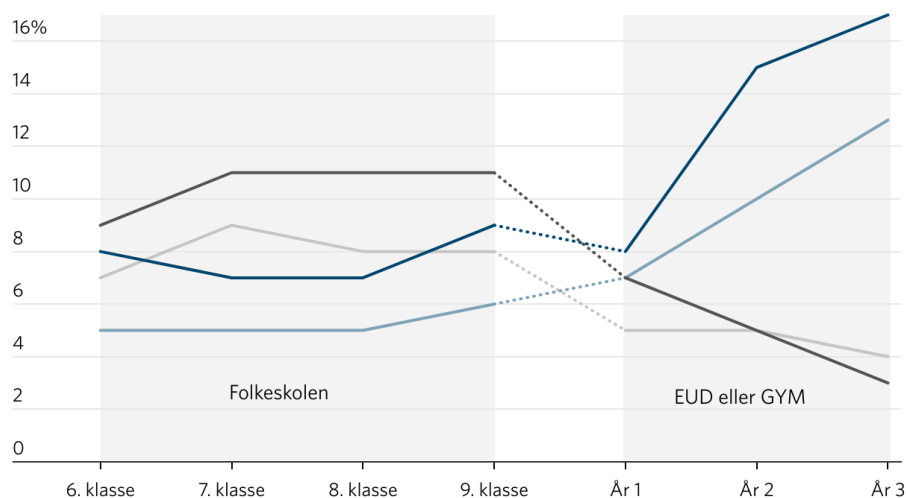
Omvendt falder andelen med lav elevtrivsel på erhvervsuddannelserne. Her er andelen, der falder inden for indikatoren for lav elevtrivsel, på fire til syv pct. på tværs af måletidspunkter.

Bemærk, at besvarelsen i andet år af ungdomsuddannelserne ligger i november-december 2020, som er påvirket af nedlukninger i forbindelse med coronakrisen. Det kan påvirke besvarelsene, hvilket bl.a. ses i trivselsmålingerne i folkeskolen i samme periode. Børne- og Undervisningsministeriet har analyseret trivselsundersøgelserne i 2019, som bekræfter det billede, vi også ser – at flere har lav trivsel i løbet af 2.g og 3.g i gymnasierne, mens der ikke ses nogen stigning i andelen med lav trivsel i løbet af erhvervsuddannelserne.

FIGUR 5

Få på erhvervsuddannelserne svarer, at de har lav elevtrivsel

Figuren viser andelen, der falder inden for indikatoren for lav elevtrivsel. Elever er fordelt efter, om man har påbegyndt en **treårig gymnasial uddannelse med under 6,0**, **treårig gymnasial uddannelse med over 6,0**, **erhvervsuddannelse med under 6,0** eller **erhvervsuddannelse med over 6,0**.

Anm.: Bemærk, at trivselsmålingerne ikke er helt identiske i gymnasiet og på erhvervsuddannelserne. Vi har på erhvervsuddannelserne valgt første måling (på grundforløb 1 eller grundforløb 2) samt de to første målinger på hovedforløbet. Der kan være selektion i, hvem der besvarer trivselsmålingerne. Relativt få besvarer trivselsmålingerne på erhvervsuddannelserne efter første år.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) • Kilde: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd på baggrund af Danmarks Statistiks registre og STIL

Boks 3: Måleusikkerhed i spørgeskemaundersøgelser

Man skal være påpasselig med at overfortolke på trivselsmålingerne. Der er ofte selektion i, hvem der besvarer spørgeskemaundersøgelser. Man kan som eksempel forestille sig, at elever, der har lav trivsel, og som derfor har højt fravær, i mindre grad vil være til stede til at besvare trivselsundersøgelsen. Det kan betyde, at trivselsmålingerne undervurderer det egentlige omfang af lav trivsel.

Derudover er der som vist i analysen et højt frafald på både erhvervsuddannelserne og blandt gymnasieelever med lave karakterer. Frafaldet kan bl.a. skyldes lav trivsel, som derfor påvirker, hvem der er tilbage til at besvare trivselsmålingerne efterfølgende. Den effekt kan også tænkes at undervurdere indikatoren for lav elevtrivsel.

Vi kan se et meget kraftigt fald i, hvor mange der besvarer trivselsmålingerne på erhvervsuddannelserne, efter den første måling. Det kan ikke udelukkes, at det kan skyldes selektion, så man skal være påpasselig med at overfortolke på den relativt lave andel med lav elevtrivsel på erhvervsuddannelserne. Se Bilagsfigur 2.

I Figur 6 har vi beregnet gennemsnittet af de spørgsmål, der går igen i de tre trivselsmålinger, der relaterer sig til den faglige trivsel. Det er spørgsmål, der handler om, hvorvidt man har tiltro til egne evner, er motiveret for undervisningen, deltager aktivt og kan følge med i undervisningen. Denne indikator indeholder ni spørgsmål.

Elever, der starter på erhvervsuddannelserne, har generelt en lavere faglig trivsel fra folkeskolen, end studerende der starter på gymnasiet, selv når man tager højde for karakterer. Den laveste faglige trivsel er blandt elever med et samlet karaktergennemsnit på under 6,0 i de lovbundne prøver, som starter på en erhvervsuddannelse.

På tværs af alle fire grupper sker der en stigning i den faglige trivsel efter start på ungdomsuddannelsen. Blandt elever, der starter på en erhvervsuddannelse, er stigningen mest markant og fortsætter med at stige fra grundforløb 1 til grundforløb 2 og videre til hovedforløbet. På gymnasierne er den faglige trivsel

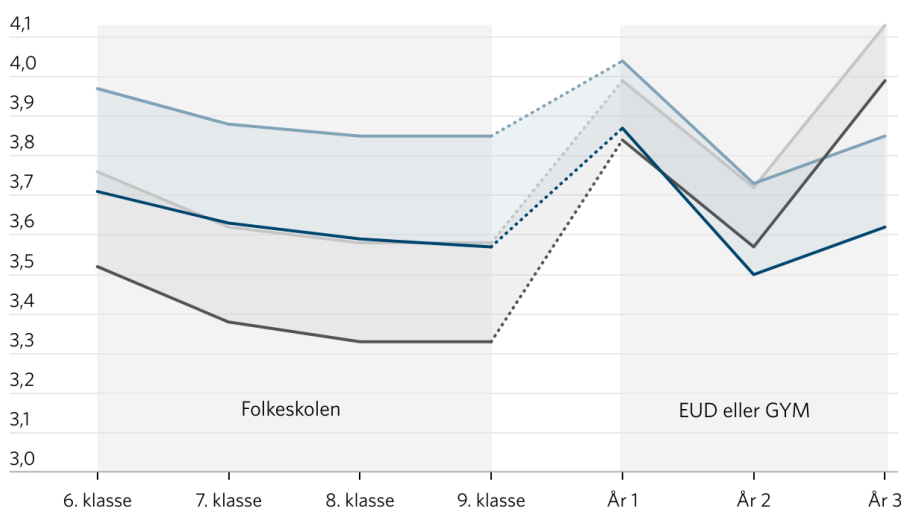
højest i 1.g og falder herefter. Disse tal er dog behæftet med usikkerhed, da målingen i 2.g er påvirket af coronanedlukninger.

Det er værd at bemærke, at der sker et relativt højt frafald fra erhvervsuddannelserne i løbet af grundforløbene og mellem grundforløb 2 og hovedforløbet. Det betyder, at nogle elever er faldet fra uddannelserne, når trivselsmålingerne laves, og at de elever, der er på hovedforløbet, kan være de elever, der trives bedst på erhvervsuddannelserne.

FIGUR 6

Den faglige trivsel stiger på erhvervsuddannelserne

Figuren viser den gennemsnitlige score i trivselsmålinger relateret til faglig trivsel i hhv. folkeskolen, erhvervsuddannelserne og gymnasiet. Elever er fordelt efter om man har påbegyndt en **treårig gymnasial uddannelse med under 6,0**, **treårig gymnasial uddannelse med over 6,0**, **erhvervsuddannelse med under 6,0** eller **erhvervsuddannelse med over 6,0**.

Anm.: Elever med første tilgang til en ungdomsuddannelse i 2018/2019, og som afsluttede grundskolen skoleåret før. Der er udregnet et simpelt gennemsnit af ni spørgsmål, der relaterer sig til faglig trivsel, der har en ensartet ordlyd i de tre trivselsmålinger. Der kan være selektion i, hvem der besvarer trivselsmålingerne. Relativt få besvarer trivselsmålingerne på erhvervsuddannelserne efter første år.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) • Kilde: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd på baggrund af Danmarks Statistiks registre og STIL

Bilag 1: Frafaldet er højest i løbet af første år

I løbet af det første år falder 18 pct. af de unge med relativt lave karakterer fra gymnasiet, ti pct. falder fra i løbet af andet år, og knap fem pct. falder fra i løbet af tredje år. Frafaldet i løbet af første, andet og tredje år er lidt højere blandt gymnasieelever med lave karakterer, end det er på erhvervsuddannelserne i løbet af de første tre år. Til gengæld er der også et frafald, der ligger relativt sent på erhvervsuddannelserne.

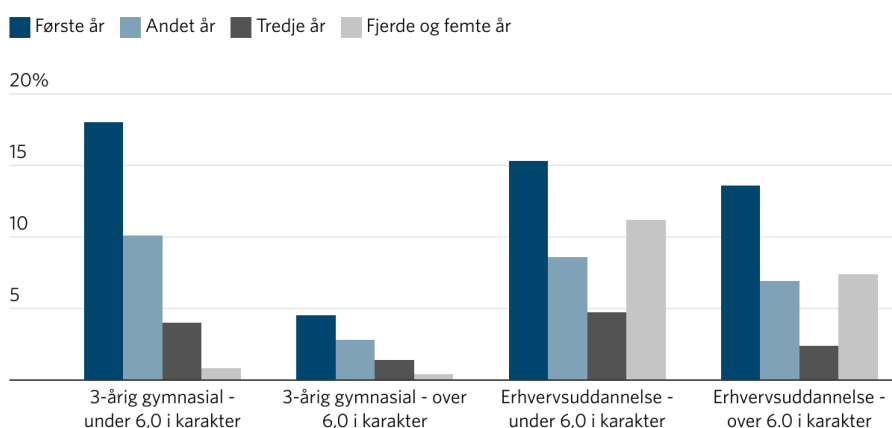
Blandt elever på erhvervsuddannelserne falder 11 pct. fra i løbet af fjerde eller femte år, efter de er startet.

I opgørelsen af ungdomsuddannelserne tillader vi skifte inden for samme type ungdomsuddannelse. Det er især udbredt på erhvervsuddannelserne, hvor ca. ti pct. af de unge, der begyndte på en erhvervsuddannelse i 2018/2019, efterfølgende er gået i gang med en anden erhvervsuddannelse, end den de startede på. Omvendt er det kun ca. to pct., der vælger om blandt de tre treårige gymnasiale uddannelser.

BILAGSFIGUR 1

Frafaldet er højest i løbet af første år

Figuren viser tidspunkt for frafald fra ungdomsuddannelsen fordelt efter uddannelsestype og grundskolekarakterer. Andelen er beregnet ud fra alle elever, der er startet på uddannelsen i skoleåret 2018/2019.

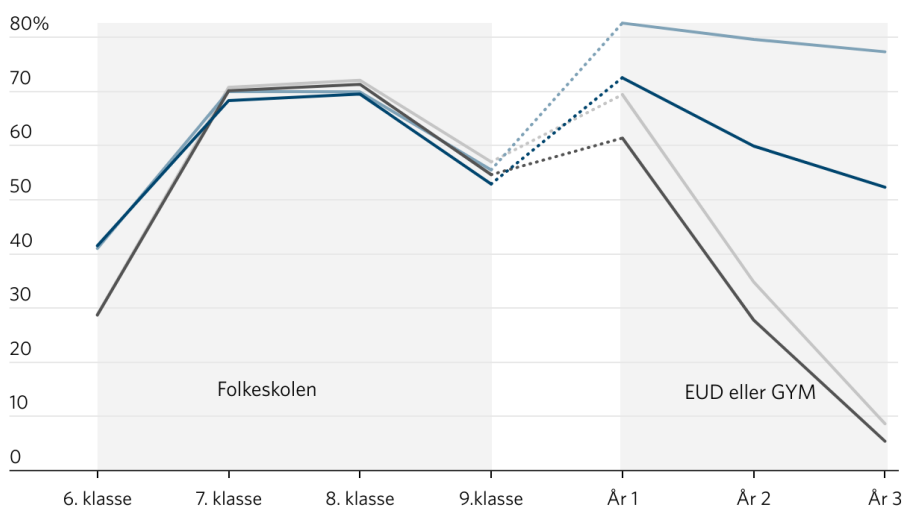
Anm.: Afgrænset til elever, der er startet på ungdomsuddannelsen i skoleåret 2018/2019, umiddelbart efter 9. klasse eller 10. klasse. Karakterer i lovboundne prøvfag ved 9. klasse eller 10. classes afgangsprøver. Omvalg inden for samme type ungdomsuddannelse er ikke talt med som frafald, f.eks. skifte fra mureruddannelse til tømreruddannelsen, mens omvalg fra f.eks. erhvervsuddannelse til gymnasial uddannelse er talt med som frafald. Populationen kan følges i op til fem år, til september 2023. Ca. 13 procent af elever, der startede på en erhvervsuddannelse i skoleåret 2018/2019, er fortsat i gang med en erhvervsuddannelse i september 2023.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) • Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre

Bilag 2: Få besvarer trivselsmålinger på erhvervsuddannelserne

Få besvarer trivselsmålinger på erhvervsuddannelser

Figuren viser andelen, der har besvaret trivselsmålingerne (ud af alle, der påbegynder ungdomsuddannelsen). Elever er fordelt efter om man har påbegyndt en **treårig gymnasial uddannelse med under 6,0**, **treårig gymnasial uddannelse med over 6,0**, **erhvervsuddannelse med under 6,0** eller **erhvervsuddannelse med over 6,0**.

Anm.: Bemærk, at trivselsmålingerne ikke er helt identiske i gymnasiet og på erhvervsuddannelserne. Vi har på erhvervsuddannelserne valgt første måling (på grundforløb 1 eller grundforløb 2), samt de to første målinger på hovedforløbet. Der kan være selektion i, hvem der besvarer trivselsmålingerne. Relativt få besvarer trivselsmålingerne på erhvervsuddannelserne efter første år.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) • Kilde: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd på baggrund af Danmarks Statistiks registre og STIL

-
- 1 "Ansvar for Danmark, Det politiske grundlag for Danmarks regering", Regeringen, december 2022.**
 - 2 De lovbundne prøvefag er mundtlig dansk, skriftlig dansk, skriftlig matematik, mundtlig engelsk og fællesprøven i naturfag. Har man været oppe i et prøvefag i 10. klasse, tælles det med, hvis karakteren er højere. Mangler man én karakter, indgår man med de øvrige karakterer, men mangler man flere, indgår man i gruppen "mangler karakterer". Elever fra prøvefri skoler er udeladt af analysen, medmindre eleven har valgt at gå op i alle prøver.**
 - 3 På erhvervsuddannelserne tæller vi kun skifte mellem forskellige hovedforløb samt uddannelsesforløb med mere end 13 måneders pauser. Skifte mellem forskellige grundforløb, der sker inden for en periode på 13 måneder, tæller vi derfor ikke som skifte.**
 - 4 Gymnasielovens §1.**
 - 5 "Succeskriteriet" forbedres med ca. 11 pct.point blandt unge med lave karakterer, der starter i gymnasiet, hvis man inkluderer overgang fra afsluttet treårig gymnasial uddannelse til en erhvervsuddannelse som en "succes". Det vil sige, at 41 pct. ikke har afsluttet det treårige gymnasium, eller ikke er gået i gang med hverken en erhvervsuddannelse eller en videregående uddannelse efterfølgende.**
 - 6 Vi følger metoden beskrevet i BUVM's rapport af indikatorer for lav elevtrivsel fra 2022 <https://www.uvm.dk/-/media/filer/uvm/aktuelt/pdf22/sep/220915-indikatorer-for-lav-elevtrivsel-boerne--og-undervisningsministeriet--september-2022.pdf>**